

Samrådstale

5. maj 2022

Besvarelse af samrådsspørgsmål af 29. marts 2022
stillet efter ønske fra Troels Lund Poulsen (V) og
Hans Andersen (V)

Spørgsmål

Vil ministeren - med henvisning til artiklen "B.T. afslører: Stort sikkerhedsbrud i staten – ti personer anholdt" bragt i B.T. den 23. marts 2022 - redegøre for, (1) hvad regeringen har gjort for at sikre, at brugen af den ulovlige arbejdskraft er blevet stoppet, og at sikkerhedsbruddet i staten er blevet håndteret, (2) om ministeren er bekendt med lignende forhold hos andre leverandører til staten – dvs. dels forhold, hvor der er blevet brugt eller bliver brugt ulovlig arbejdskraft, og dels forhold hvor der har været sikkerhedsbrud, og (3) hvilke initiativer ministeren vil tage for at sikre, at der ikke opstår lignende sager hos leverandører til den danske stat?

Det talte ord gælder

[Indledning]

- Tak for ordet og for samrådsspørgsmålene stillet af Troels Lund Poulsen og Hans Andersen fra Venstre.
- I samrådsspørgsmålene bliver der spurgt til sikkerhedsbrud i staten og brug af ulovlig arbejdskraft. Det er naturligvis en dagsorden, som regeringen tager meget alvorligt, og som jeg derfor meget gerne vil drøfte med udvalget.

- Der er stillet tre spørgsmål med henvisning til BT's artikel om "sikkerhedsbrud i staten – ti personer anholdt", som jeg nu vil besvare enkeltvis.

1) Hvad har regeringen gjort for at sikre, at brugen af den ulovlige arbejdskraft er blevet stoppet, og at sikkerhedsbruddet i staten er blevet håndteret?

- Det korte svar på spørgsmålet er: at ophæve samarbejdet med den konkrete leverandør og indskærpe opfølgningen på sikkerhedskrav.
- Men hvis jeg skal sætte lidt flere ord på sagen, vil jeg kort skitsere forløbet:
- Politiet foretog natten til den 23. februar 2022 kontrol af 66 personer fordelt på 19 styrelser og ministerier. Her blev 7 personer, der gjorde rent på 6 forskellige statslige institutioner, anholdt. 6 af personerne blev anholdt for ulovligt arbejde og en af dem desuden for overtrædelse af indrejseforbud. Den sidste blev anholdt for personelfalsk, det vil

sige, at personen blev identificeret med en andens id-kort.

- Politiet orienterede den 23. februar Økonomistyrelsen om anholdelserne under nattens kontrol.
- Det er naturligvis en fuldstændig uacceptabel situation, at det fandt sted. Økonomistyrelsen tog derfor straks initiativ til at ophæve den berørte rammeaftale.
- Leverandøren blev indkaldt til et hastemøde om morgenen den 24. februar. Direktøren blev på mødet orienteret om, at rammeaftalen ville blive ophævet samme dag.
- En uge senere førte en efterfølgende politikontrol til yderligere 3 anholdelser.
- Lad mig slå helt fast: Sikkerheden i staten er en meget vigtig prioritet for regeringen. Derfor blev der også skredet til handling med det samme på de statslige aftaler, som var omfattet af anholdelserne.
- Men Økonomistyrelsen kan ikke af egen drift opsige leveringsaftaler, der er indgået af

andre. I dette tilfælde de enkelte statslige myndigheder.

- Staten havde 37 leveringsaftaler med potentielt forskellige betingelser og eventuelle mislighold.
- Økonomistyrelsen igangsatte derfor straks et arbejde med at skabe det juridiske overblik over samtlige leveringsaftaler samt sikre det fornødne mandat til at ophæve leveringsaftalerne med leverandøren.
- Når staten indgår aftaler med private leverandører, anvendes der arbejdsklausuler. Det betyder, at leverandørens medarbejdere skal have løn- og arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art i henhold til den mest repræsentative overenskomst på det pågældende område.
- En overtrædelse af arbejdsklausulen betyder med andre ord, at der er medarbejdere, som ikke får den løn, de er berettiget til.

- Økonomistyrelsen og Statens Kontrolenhed for Arbejdsklausuler har løbende opmærksomhed på overholdelse af arbejdsklausuler med leverandører i staten.
- I det konkrete tilfælde har Økonomistyrelsen og Statens Kontrolenhed for Arbejdsklausuler desværre konstateret, at leverandøren i flere tilfælde angiveligt havde overtrådt arbejdsklausulen.
- Det er vigtigt for regeringen, at ansatte gennem statens aftaler har arbejdsvilkår- og forhold, som lever op til standarderne på det danske arbejdsmarked.
- Det har derfor været et vigtigt hensyn, at de potentielle overtrædelser af arbejdsklausulen kunne håndteres ordentligt, så de pågældende medarbejdere kunne få udbetalt de penge, som de måtte have til gode.
- Ved bare at ophæve leveringsaftalerne var der risiko for, at de ansatte ikke ville blive kompenseret for manglende løn. Derfor forsøgte Økonomistyrelsen at finde en løsning med leverandøren, hvor samarbejdet blev

afviklet hurtigst muligt, men hvor de ansattes vilkår og rettigheder samtidig blev sikret.

- Det viste sig dog, at det ikke var muligt at finde en sådan løsning med leverandøren.
- Derfor ophævede Økonomistyrelsen den 5. april 23 leveringsaftaler samt de to øvrige rammeaftaler med leverandøren på vegne af en række styrelser og ministerier. Ophævelsen havde virkning fra 6. april.
- Forinden havde 2 institutioner selv ophævet deres aftaler med leverandøren.
- Domstolsstyrelsen har på egne vegne og for 11 underliggende institutioner, som de eneste valgt at bibeholde Rengoering.com som leverandør på baggrund af en konkret vurdering.
- For at sikre de medarbejdere, der på lovlig vis har arbejdet for Rengoering.com, men som er berørt af, at leverandøren har overtrådt arbejdsklausulen, har Økonomistyrelsen anbefalet de statslige institutioner at tilbageholde udbetalinger til virksomheden.

- Økonomistyrelsen arbejder derfor fortsat på at finde en løsning, som sikrer, at de berørte medarbejdere får betalt, hvad de har krav på.

2) Er ministeren bekendt med lignende forhold hos andre leverandører til staten – dvs. dels forhold, hvor der er blevet brugt eller bliver brugt ulovlig arbejdskraft, og dels forhold hvor der har været sikkerhedsbrud?

- Nej, jeg er ikke bekendt med andre eksempler på, at der i statslige aftaler er anvendt medarbejdere uden arbejdstilladelse.
- Men der er flere tusinde leverandører til staten. Derfor kan jeg i sagens natur ikke have det fulde overblik.
- Der bliver stillet en række krav i kontrakterne om arbejdsforhold og sikkerhedskrav, som løbende kontrolleres af den enkelte myndighed eller fx Statens Kontrolenhed for Arbejdsklausuler, der ligger under Transportministeriets ressort. De gennemfører en risikobaseret kontrol.

- Det er et lokalt ansvar, at større eller mindre brud på aftalerne håndteres, når de måtte forekomme.
- Men jeg må desværre bekræfte, at det stiller sig anderledes i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt leveringsaftalernes krav til sikkerhed altid er overholdt.
- Der har tidligere været en sag på Justitsministeriets område, hvor en leverandør af vagtydelser ikke havde sikret, at medarbejderne havde de fornødne sikkerhedsgodkendelser. Justitsministeriet ophævede på den baggrund leveringsaftalen med den pågældende leverandør.
- Det er naturligvis helt uacceptabelt, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at indskærpe vigtigheden af, at de statslige institutioner fører kontrol med, at krav til sikkerheden overholdes.

3) Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre, at der ikke opstår lignende sager hos leverandører til den danske stat?

- Brug af ulovlig arbejdskraft er i sagens natur helt uacceptabelt.
- Først og fremmest er det væsentligt at undgå lignende sager ved at stille klare krav til leverandørerne, når vi indgår aftaler.
- Og det *er* allerede en grundpille i aftalegrundlaget mellem staten og private leverandører, at leverandøren skal leve op til dansk lovgivning og garantere arbejdsklausuler, der lever op til vilkårene på det danske arbejdsmarked.
- Derudover stilles der forskellige sikkerhedskrav til leverandørerne. Det kan fx være krav om, at en medarbejder har ren straffeattest, eller at en medarbejder er sikkerhedsgodkendt på et vist niveau.
- Det fremgår også af kontrakten med leverandøren, at: ”Leverandøren er ansvarlig for, at der kun anvendes medarbejdere med gyldig opholds- og arbejdstilladelse.”
- Og sådan skal vi blive ved med at stille krav i alle vores aftaler.

- Vi forventer, at vores leverandører lever op til de krav, som de har skrevet under på. Men der er behov for løbende at følge op på dette.
- Det er politiets opgave at kontrollere, om folk opholder sig ulovligt i landet. Og jeg vil gerne rose for indsatsen i denne sag med at finde og håndtere ulovlig arbejdskraft.
- Derudover tog regeringen initiativ til at oprette Statens Kontrolenhed for Arbejdsklausuler i juni 2020, som bl.a. kontrollerer arbejdsforhold. Enheden har allerede afsløret flere brud på arbejdsklausuler, hvilket understreger det vigtige kontrolarbejde, som enheden foretager.
- Generelt har staten styrket indsatsen inden for kontraktstyring. Og vi vil selvfølgelig også opsamle og videndele erfaringer på tværs af staten fra denne sag.
- Økonomistyrelsen har allerede i efteråret 2021 opfordret de statslige institutioner til at øge kontrollen af, at kravene i kontrakter til sikkerhed overholdes. Det kan fx være ved øget adgangskontrol til de lokationer, hvor

en leverandørs medarbejdere udfører en opgave.

- For nylig blev der også sendt brev ud til alle statslige institutioner om at skærpe fokus på overholdelse af sikkerhedskravene i aftalerne.
- I brevet blev der bl.a. gjort opmærksom på den fysiske sikkerhed, og det blev fremhævet, at den enkelte institution som udgangspunkt bedst selv kender sine sikkerhedsbehov og derfor altid skal huske at stille de ønskede og tilstrækkelige krav til fysisk sikkerhed i leveringsaftalen.
- Derudover blev alle statslige institutioner opfordret til aktivt at vurdere, i hvilket omfang der er behov for at gennemføre stikprøvekontroller i forhold til de stillede krav til fysisk sikkerhed.
- Institutioner med krav om sikkerhedsgodkendte medarbejdere blev samtidig opfordret til løbende at tjekke, at kravene overholdes, ligesom der blev opfordret til løbende at sikre et vist niveau af kontrol af,

om leverandørens medarbejdere eksempelvis har en gyldig arbejds- og opholdstilladelse.

- Og der lægges op til et styrket samarbejde med de statslige institutioner, der har den direkte dialog med leverandørerne samt styrket dialog og videndeling med Kontrolenheden for Arbejdsklausuler.
- Der er en række kontraktlige værktøjer, som ordregiverne selv kan gøre brug af. Jeg vil derfor opfordre de statslige institutioner til at gøre, hvad de kan, for at aftalerne overholdes. Det kan fx overvejes selv at indføre ekstra kontrol i forhold til, om medarbejderne har ret til at arbejde i landet.
- Endelig kan jeg nævne, at der er etableret en fællesstatslig facility management aftale, som en lang række af statens institutioner er overgået til den 1. maj 2022.
- Det betyder, at rengøringsopgaven centraliseres hos Bygningsstyrelsen, som vil stå for kontraktstyringen af rengøringen på tværs af de omfattede institutioner. En centralisering

vil med stor sandsynlighed styrke kontraktstyringen og forhåbentligt bidrage til, at vi fremover kan undgå sager som denne.

- Tak for ordet.